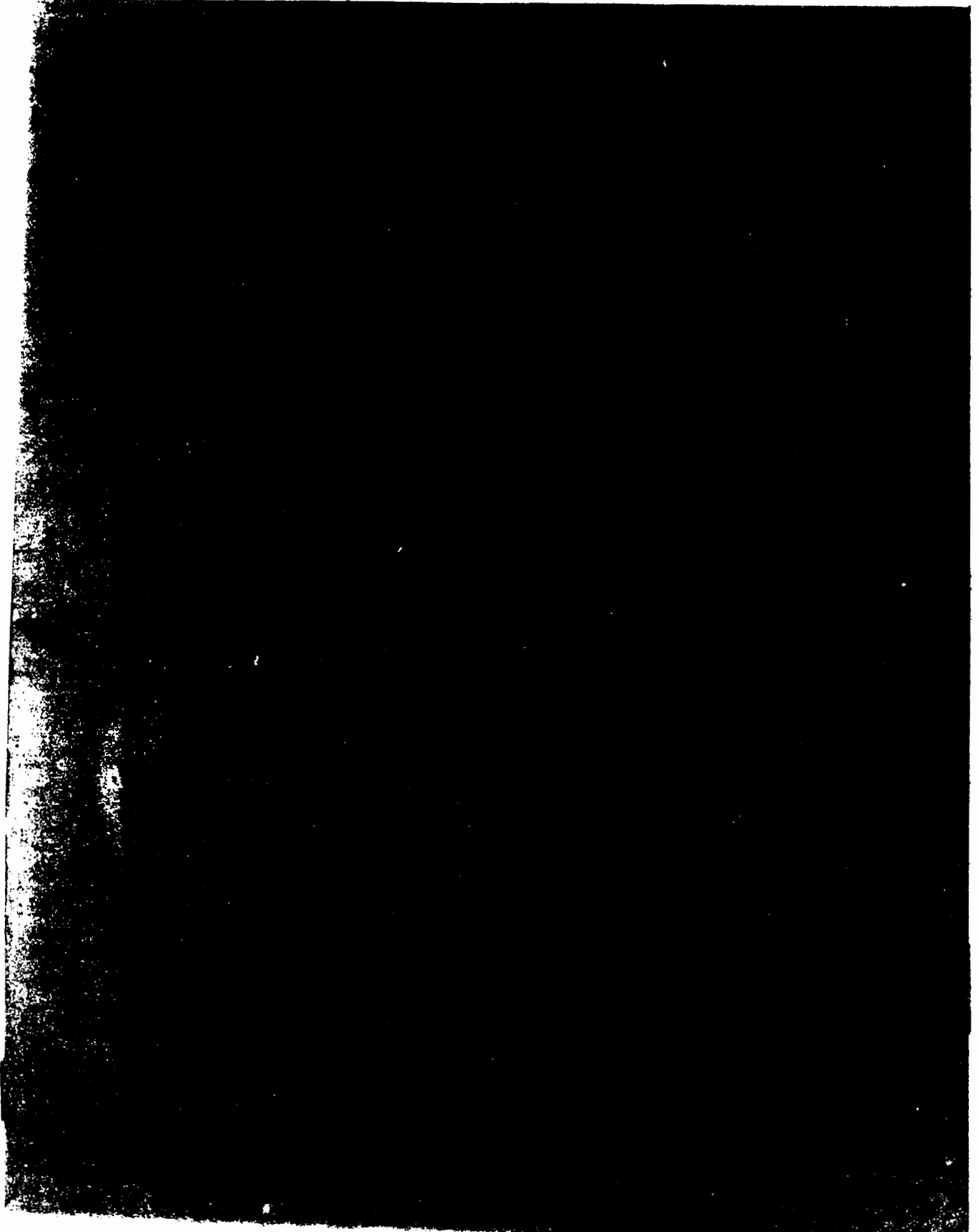

S 338

O Radziiloni

K44/15

pp. 1-31*

P.P. 1-31

23 AUG 1939

1

10/15

338

K44/14

Mafhungo a Khosi Nyatema,

Thovhela wa Vhulaudzi.

O ambwa nga Vho Radziilani,

Khosi i re Vhuhosini Zwino.

nga

O.S. Radziilani

sent

ca. 8 1/2 p.

($\frac{1}{1} = 0 = 0$)

riwaka :- 1939.

K44/15

Kubvele: Nzhelele

Zwi takadza hami, avali si
tshi si si tshi di-takadza va di djulela,
si tshi vhalamafhungo a mainwe mashango,
va ita si tshi thottha khamafhungo
a shu a kale.

Hu funa si tshi thoma
nga u divha mafhungo a hayani va
kona u pli-funza zwashu zwa
ngwi kale.

Dzata ndi hone tshisimani
tsha vuhosi ka Venda.

Vhavenda ndi vathu vha boho
devhula.

Khosi ye ya da i tshi boa vuhukalanga
ndi ene ane vha si "Vele Dla Abau".

Musanda wawe o da wa vha "Dzata".

Onoyo o vha na vhana madzina
avho ngea: Tshisevhe, Mpopu, Tshivhase,
Bele na Nyatema na Thoholwa Ndau

Nyatema na Tshivhase vho vha ^(vhe) vhana
vha muradzi.

Nyatema o vha ^(e) ene kheladzi &
ya maswuhana kayo.

Vele o no dzama, vha kololo
vhothe vha kuvhanganywa hu tshi
pfi hu vheva Khosi.

Khosi huyo i tshi vhumiswa ho ton
pfi hu funa u ton vulwa pfamo.

Ane a do vulwa pfamo u do vha
ene Nemapu.

Aiwaa! Vele-Mutumbuka-Vhathu o dzama
Zwino idani-ha vha kololo vha
Vele-Dla-Mben-Mutumbuka-Vhathu vi
kone u vhumiswa Khosi.

Huno vha kololo vha kuvhangana
ha pfi hu thoma mukomana
u vulwa pfamo. Ha thoma
Tshisevhe. E 'di' ya vhuza i
tshi huno a si ine nandi,
we wa pfi u do vha Khosi.

Vhame na vhone vha balwa
u vulwa pfamo.

Ndi hone hu tshi swika
~~Thoholo ya Ndou~~
 Mphofu e ndo u fava ila pfamo
 a tou sukumedza luthihi fhedzi
 pfamo ya mbo di vulea.

Mifhululu ya mulilala, dzikhulo
 dya tivhiwa. Ha pfala uyi ~~Mphofu~~ ^{Thoholo ya}
 Ndou ndi Khosi. Ndi ene "Thoholo ya Ndou yo
 Kunda Muvoni"

A sivhoo, vhe hu iwa mulamboni
 u ya u tamba. Vhe kenergei madini
 Tshisevhe a mbo doba vhuva a vhu
 taramudza, a kha di ndi pfule
 murathu murevhe wa hanela vhuani.
 Uhathu vha zwi vhuva.

Ndi hone humbi ya Thoholo ya Ndou
 si i tshi bva madini nga u
 tavhanya vha ya vha dzhena
 haya. Hanefho vha mbo di
 thoma gudu la u goda thundu.
 Huro; la vha gogodogodo, irwana
 a manela humbu, ha mbo di
 vha u pfuhwa. Sia feli la
 musanda vha mbo di tuwa vhanghi

K44/15

338

vha sa athu u vhuya mulamboni.

U bra zwenegwo Tshisevhe vha
mbo di ni u pfi Ravhura, nge a
funa u dzula mungu, wab nge vhuva.

Mpofu, Thoholfa Ndou a tra na
mulambo wa Nzhelele. He a ya
hona a huna a no hu divha
vha sokauri o svhela vhubva-
dudha. Tshalo tshame na lufu lwame
a zwi dihuvi nge muthu.

Aiwaa! Vhathu vhanghi vha tshi
vhuva mulamboni vha wana mudi
wo omawa vha ka Thoholfa Ndou
vho pfuluwa.

Nangoho vha tshi sala fhalo
a ho nge tsha vha na muthu
o salako a tshi dzula Dzadzata.
Vhakololo vhathe vha mbo di
balangana. Ravhura a tshi
trela fhasi Mpofu a tshi ya
Dzanawwa. Tshivhase na khaladzi
Nyatema vha ya Dopeni.
Nyatema a tshela Dopeni a ya
Vhulandzi. He ho dzulwa, Nyatema

A dzama, a switwa henebho
Uhulandzi.

Tshivhase na ene e lenengei
Dopeni a dzama-who, haffi nga a
ye a switwe na khaladzi yawe
hanebho Uhulandzi. Nyatema o vha
e ene mukulwane ndi ~~hane~~^{zwe} na
dzina heli la uri khadzi la vha
lo hula nga jwo.

Nwana wa Tshivhase lungu hoyu
Pamammo a irala aji: "Khatzi
anga a vhuva a tou vhubungwa
ngi", nne ndi ya tuwa na fhanu
Dopeni". A tuwa afho a mbo
di ya Phiphidi.

E, e lenengei Mahungu vha
da vha lwa nae, a takuwa
a ya Mapate. E, e Mapate vha
dovha vha mu shakulisa a shavhela
Tshiphahani. A ni khamusi fhanu
i do vha kwine nga uri ndi
tini na shango la Makhadzi
wanga Nyatema, na hone ndi

hane ho switwaho Khatzi yanga.
Ndi do ita ndi tshi p̄asela vha do
mpfa.

Nga murahu Mabunyu o no
tuwa a do vha a vhuwela
Phiphidi.

E a tshi da u djamani a
ya Luanyame nga mulandu
wa one Mabunyu musisi a
tshi dia hufuwa vha vho Mavheve
vha ya vha djula Tshakuma.

Ramammo a sa ahu u djamani
murahu wane Pamuda o takuwa
a ya u djula Djimanti

Nyatema ene vhana vlawe
vho vha vhe vharhili, Nemadja
na Khatzi ya Ravele wa Mavhanga.
Avho vhuhozi a vho ngo lu
vhana nga mvi a hongo
vha vhuhozi ha tshirora
ho vha vhuhozi vhu no pfi ndi
ha tshiradi fhedzi. O djamani o
no beba vhana vheveha hanjha

Vhurlandzi.

Mashango e Nyatema a vha a tshi vhusa one khea:- Matshavane, Tshifilani, Malindini, la vhandekana na la Tshivhodya, HaMushidzhi na Vhutungula ho vhambelalo na Luonde thofu la isa Mavhidi. A silo la dya Tshifhise na Tshitvhi, la tuwa na mudodoma la dya khunda la vhuva nga Tshamukombo, la ya le usho kha la la Mavhunga u swika Dopuni na Tshilogoni klachiki na Tshivhikhudulu la wela la ya Tshifhloni la wela Mutshindudi la dya Vhutshavhelo thofu la isa Luamando na Samvuni u lavhelisana na Tshakhuma, a silii Mahoro alo ndi Tshidandu na Fungwi na Maangani na Tshitavha na Manjini Shangha ho vha hone le vhi u bva Dopuni vha da vha dzena hone.

Zwino ha la vha dziedzi

23 AUG 1939

K44/15

9

hezwi Nyatema o dzama nga uri ho
ngo vha na iwana wa musidzana

Shango la sala li si na
mushe vha sokon toda vhafasi
uri vha vhe vho fi fava.

Ramaumo o si e Phiphidi
a beba Mnofhe ane avi a tshi
redza Rambuda avi khaladzi.

Mnofhe a mbo lwala, he pfi
kha ni vlonise iwana u a
lwala, ndi hone vha tshi tungula
dya fava zwitungulo zwa Makhadzi
Nyatema, ha mbo di pfi zwitungulo
nga zwi ambadywe Mnofhe a mbo
di swa dzinya la "Nyatema" a mbo
di ya u vhumtwa vuhosi
ha Makhadzi. Vuhosi vho
dzhenswa vhe Luanyame vha
kona u da Shanga. Vho da
vha tshu musidzana.

Musanda wavo ho vha
hanefho Shanga-Mwalwi.

Vha mbo si hai, vo dyuda

thungo ya Shango.

Kha ni ton ya haneho
Tshivhilelani hahho Vhulandzi

Ramamusa a sa athu u

dzama asi Nyatema i tshinzi

ndeteleni shana shanga

kaoba iwana wanga digegise.

Nyatema asi hu nani a tshi

nga da zwawe. digegise a da

na Mathase na Mashiga u

lelwa nga Nyatema.

digegise Vhulandzi, VhoMakharha
vha Vhoma u vhangha vha Luanyame.

Mukosi wa lila wa uri mavhanga

o unwa phano. Wa phalalwa

Vhulandzi, Makharha a sumela vhadinda

ka khaladzi Ramabulana ngei

Dzamani. E ni ni ye ni ni

unwa namusi ngeno ndi ya

u vha sumbedya tshikunwane

Vha Luanyame, letshi tshine nda

vha natsho phano, a tshi amba

digegise. Ha sumwa murine

mudinda uui a ye a vhudze
 Vho Makhavhu uui vha kuvhangane
 vhatu Makhadzi u khau da.

Vho Makhavhu vha ni sine a
 ni yi, la takuwa Mandule na
 Ramalivhana vha wana
 tshiva tsha Dzanani tsho dadza
 khoso.

Vho kuvhangana, Makhadzi a
 kana uui ndo one, ndo da
 namusi uui ndi ni sumbedze
 mumbwanga ye khaladzi a
 sia o ntsumbedza.

Ndi hope Makhadzi Nyatema a
 tshi pembela o fara tshitangu,
 mananga a londela, vho u pembela
 vha ya vha tsha Ligezise nga
 tshitangu. Vha vhangisi vha tshi
 vha uui Makhadzi o tsha
 Ligezise nga tshitangu vha shavha.
 Tshivhanga a supoo a tshi ya tshakha
 Makhavhu na gomane yawe aya
 e la Rambuda hute.

Ndi zwane la Makhadji Nyatema
a kona uoi^a sizwe la, ndo,
ni sumbedya zwotse, Khosi yama
ndi onayo, nne ndi ya huma.

Matsheke ene o mbo di
shavhela djithavhani. Nga uoi
khosi ya Ligejise vho u dzama
Matsheke a gidima a tshi da
ngeno Ukhulandji asi si fheni
vhatukani vhasu inwi Makhadji.
Uho Nyatema vha tau hana na u
pfa vha mbo di lwa nae ene
a mbo di shavhela thavhani
Uho Nyatema vha tshi
vhuya ngef luarrame vho
vhuya khaphihi na vha
dzanani.

Zwina ha dyuli-dyuli la
vha na vhaluvha vhanu
vha vha vho khatsimene
Uhanvho Nyatema a pfana navho
a mbo di vha muthihi na
Ramulongo Ndi hone nga

u vabo hu tshi bebwa
 iwana wa mantuka nga
 musaku ha bebwa musidjana
 vuvhili havo vhenvho
 vho vabo di lovha.

Ho Ho no ton dyulwa
 tshikhathi tshilappu ndi hone
 hu tshi bebwa Radzilani.

O no yo ndi ene we a
 tshila e eke, ndi ene
 we a vhubwa vhubosi.

Dzina hli Radzilani ndi
 la jutungulo, ndi la kuvha,
 la Makhulu.

Huno vha kha di ni vo
 dyula vha thoma u
 fhambana na khaladzi
 ligegise vha tshi vhangisana
 shango hlo la Ramuloago.

Maima mafungo o vha
 lutanyaho ndi haya a uoi
 ligegise ani Nyatema kha ni
 farakane. Nyatema ani lungadzo

lungaphani, nda tau dzewa
nga mutukana ane a vha
khaladji yanga, we nda
tau mu lela.

U mut⁺ luvha na hone
ndi nga si hone u
mu luvha nga uvi
ndo tau mu vha
vhusosi. Na hone la
vhusadji a lo nga pfi fi
luvhe liiwe, fi a di
bea.

~~Ishihase~~ ndi hone a
tshi pi huno has mu
ndi a lwa na iwe.
Ndi hope a tshi rube di
santsa mubi ya u lwa
na khaladji.

Hanefho ndi hone hu
tshi rube di vuvwa
vudwa. Vha fhaphaisana vho
fhaphaisana. Ndi hone
Nyatema a tshi ii igwe

nne ndi nga si tsha
 zwikona a mbo di tuwa
 a ya Phahwe. Hanengi a
 farakana na Davhana. Tledi
 afho ho ngo djula a ni
 nne ndi ya fhisela
 Dzanani. Tshilwa-Urusiku vho
 ani fhanu, kai a shi ni todi.
 Uha fhisira vha yo dhena ha
 Tshiomu, na lone vha fhisira
 vha ya vha dhena
 ha Ha Madzhi. Madzhi a kona
 uni djulani hanefha Uulorwa,
 nne itali ndi tshi lwa na
 vha Hakansabulana.

Hezwo ndi musisi Radzilani
 a sha di mama. Hanefho ndi
 hone ke a aluwa hone

Afha ha ndi hone UroNyatema
 vha tshi djama. Tshikhathi tshitshe
 ndi musisi Radzilani e na
 miwaha ya fumi na mirai.

Khoro ya Ha Tshivolenga ye vuzhu

338

ya da henefho ke Radzilani a
 vha e hone nga uri o vha
 o no newa kushango kwame.
 Ha flatwa mudi mubulu henefho
 zwiwo vha tshivhase vho sala,
 vhe ndo u tungula thangu dya
 midjimu yavho muni i tshi
 dina, vha pfa ku tshi di pfi
 no vo pandela vhadodji
 yanu ku nga si vhuze ka
 naka tshithu.

Ndi honye vha tshi si
 zwiwo vi nga ita mini nga
 vi ye vi kwengwelledze
 iwana ya Nyatema a de
 ngena khamusi midjimu i
 do vi vhoona zwavhudi.

Ha sumwa vhadinda
 vha u ya u dghia ene
 Radzilani.

Ndi hone Maplaha wa Phalwe
 a tshi tra ^{ngalo} ha tshivhase
 vha tshi swika ha tshivhase

mahatwa a bva thungo dyote.
 Ho vha lu nga madikwana.
 Maphaha a tou dyula o tou
 dyumba Radzilani.
 Musi vha tshi newa muomwa
 Maphaha u di ita a tshi monisa
 mainse madamu a muomwa
 nga murahu.

Thirhase a mbo vhuja
 a zwi vhuja ari: "Aya
 ni khon ya mini nga afa
 murahu." Maphaha ari: "A huna
 ndi khon tou vha."
 Vha vhuja vha shanya
 vha ni: "Bvisani tshithu
 litsho tshine na khon tshi ya
 nga hafho murahu."

Ndi kone Radzilani a tshi
 bvisa a vhanwa.

La vha dakalo fi kulu la
 uvi yamusi mudubulu o da
 ni a takala nga maanda.

Vha sumbwanndu vha lala.

Li tshi tsha li tshi plemene
 ha pfi ha ton iwa u dyulwa
 Lukumbini.

Muthada ya da keneho ye
 khikhinini, mabawa a vla o
 tembiswa nga kapha.

Kholomo dya pfi dji yo
 u dylwa dya u thavhela
 Maphaha nga uoi o disa
 muduhulu.

Ha pfi namisi muthu u
 funa a ton laela zwavhudi
 nga uoi Maphaha o da na
 muduhulu ene Radzilani iwana
 wa khaladzi yanga Nyatema.

Ndi ene we a dyula o
 lindelwa, o vhidzwa nga midzimu.
 Nga ngoko mavuthu a ~~thavhela~~
 kurhangana. Ha wanala i webwela.

Huno mananga a shoma u
 lila vhutati ha khoro.

Mifhululu ya lila. Ha pfi, iwana
 wa khaladzi yanga Mnofhe o vhuja

na ~~z~~zwinso ha tsha huna.
 Maphaka ari hufha inwana
 wya ndo tou mutwaa, a sala
 ndi nga si do dkenakha la
 hashu (Mphelile).

Uha tshi ni zwinso si
 a tuwa Tshivhasa ari
 Radzilani ha tuwi.
 Radzilani ari ~~u~~ndi a tuwa
 Ha vhidya na vha u
 kwenguleya ndi lone
 Radzilani a tshi sala.
 Ya mbo di dia
 kwiflitsha ya vhalafuni
 i tshi humela hayuni.

Radzilani a mbo di
 sala o djula na
 malume, a tshi vho
 ita a tshi boa na
 djimbi.

Ha pfi ndi funa
 u na muduhulu
 vhasidzana. U boa hanefho

Radzilani ndi u rubo di
funana na Nyampfa.

Ndi hone hu tshi pfi
Radzilani u fanela u vhingwa.
Ndi hone hu tshi vhingwa
Ishinondiva. Muroku la
kona u vhingwa Nyampfa.

Ha da tshithathi tsha
u koshela vha kololo mashanga.
Mudufulu ene ha pfi ene
ni nga si mu ise kuniwe
nga a vhelele shangoni
la mme yawe la
Uhulandji.

Ndi hone Radzilani a
tshi rubo di vhelele shangoni
la mme yawe la Uhulandji,
nga iwala wa 1880.

Nga iwala wa 1881

Nyampfa a beba Mashede.

Ho vha hu nga muroku
ha ndala ya Ishipindule
Mavhele o vho ni a bha

pindula vha a la vhe
Uhulandji.

Ishifhinga hethi tshothe
shango lo vha lo
sala lo farwa nga
"Masiphala"

Dzuli-dzuli, Tshivhutu e ni
o pandelwa nga Ramabulana
a shavhela Mapate.

E, e Mapate a da a dia
Musliwana. Musliwana a
phalawa nga vha Dzanani,
nga uri Musliwana o vha
o tou dheniswa nga
vha Dzanani vhubosini.

Vha Dzanani vha tshi
da vhe vha tshi dia
vha ni kha ni rubo
di dia na la Uhulandji.

Rasjilani Nyatema a edjisa u
ima fhedji a kundwa.

Ndi hone a tshi shavhela
Ha Tshivhasa. We a sala o

luvha ndi Magadani.
 O buisa Musidzana na phube
 Fledji ene o vha e kha
 la Vhulandji.

Tshivhase a ni hai!
 ndi niai u tshi
 shavhela ngeno wa sia
 shango, li tshi dhenwa
 nga Vhailafusi.

Radjiilani a mbo di
 sinyuwa a humela Oyanani
 Vha thoma u dhenia
 Tshidjivhoni ha Ratombo. U
 vha tshi ya u sumu
 ha Ramabulana, Ramabulana
 a ni hu nani nga a de
 Ngeno.

Ndi hone Radjiilani a
 tshi ya, a ya a dula
 phube ha Maplabe, e na
 humbi yawe vho, ya
 vhathe. O vha e na
 vhauna vha fumi na

obavhili, ku tshi Mphadi
 ke Sioga ke Mafiathoro ke
 Sid Sidingana ke simali ke
 Matsela ke Nmutanzhela ke
 Bambembela ke Netshitaroha ke
 Madzaga, Gumani na Nevhufule
 vho vha vhe hone vho.

Zwino Ramabulana e
 a tshi dzama avi
 nako ndi tshi dzama
 iwana wanga a no do
 sala vuhosini u do
 sala a tshi vhedzedza
 Radzilani shangoni lawe la
 nne yawe. Hezwo na ene
 Radzilani o fuhufhedjiswa.

Ramabulana o no dzama
 ha dzhena iwana wawe
 Mphethu vuhosini. Nwaha
 wonoyo wo vha u iwaha
 wa Muthobi, wa dwadze
 le la fhedza kholomo.

Mphephu nangoko u sala
 phala ndi u mbo di
 dorha a vhedzedza
 Radzilani shangoni lawe
 u nga Ramabulana mulala o
 sia o amba.

Tshifhinga nyana tshi sa
 athu u ya kule ka
 da undwa ya Marhoun
 vha tshi lwa na Mphephu.

Marhoun vha dia ka
 shawelwa ka Harisa Mandiwana.
 Hanefho Uailefuni vho xi ndi
 lone ni tshi do lwa zwahudi.
 Maswina vha swika, ya thoma
 u boholana ya maboko, ya
 kilitana, Marhoun vhone vho
 vha vha tshi shou
 fariswa nga Mabunye na
 ganunu yarho i tshi
 ton ganula dzichavha. Ha fa
 vhasu vhanghi na vhana

vha Radzilani vhavam vha
 fa na musadzi wawe
 ha tau ponyoka iwana
 muiwe fhedzi.
 Muime musadzi a t^hubiwa
 na vhana vhave
 vkhili.

Ndi kome Radzilani a tshⁱ
 mbo di shavha kapha le
 a kumbula uvi vdi do
 ima kapha HaMandivana a
 ya Ha Rambuda e na
 vhana vkhili Matlede
 na Lukenge.

Vhasadzi na muthiki ko
 ngo tsha vbonala uvi
 o dzena ngaphi.
 Vhana vhalo vha muelwa
 Ha Zshivhara.

Mplephu o vha o no
 shavha o no vwa thembe,
 Mavhuru vha sala vha

tshi fana mahosi othe
 nga uni vho vha vho no
 kundwa, vha iswa Pretoria
 vha dheniswa "toroungoni"
 vha djula ~~kenzisi~~ u swika
 vha tshi vuya. vha da
 vha bviswa nga Maisimane.

Radzilani a tshi vuya a
 da a dhenisa Tshidzilani.
 Ndi nga uni shango lawe
 vhatu vho vha vho li
 plaga, Tshiphise ku na
 Raphalalani Tshidanku ku na
 Netshidanku, Maangani ku na
 Tshikhudo, Tshifulani ku na Ratshitanga,
 Maangani ku na Dumasi avati
 ku shangha Tshivhara itali
 o vha o no di dhenisa
 Shavhani. Na ~~vhenzha~~ vhenzha
 vho dheniswa nga Tshivhase
 nga uni Mphethu o vha o
 shavha.

Tshikhudo avi o ya u

K44/15

dzeniswani ka Ramaremisa,
 Radzilani a sala a bua
 Tshidjivhani a da a dzena
 Maangani.

Vha tshi ndo u vhuva kanengei
 vha si tsha dzena nga uni
~~ene~~ ~~sada~~ o vha ~~sida~~ no di
 vha ngomu.

Radzilani ani shango langa
 li a sengiwa, ka da liisimane
 liime le ka vha li tshi
 vhidzwa nga vhadhu ka pfi
 Billala. Mukhuwa onoyo a
 vhudzisa ani shango ndi lau
 vukuma naa? ~~Haha~~ ni ndi
 langa vukuma a kuna
 na muiwe o fanelwaho
 nga u li vhangga.

Ha pfi o ton longaho vuhosini
 ndi nyi? Radzilani ani
 ndo longwa nga Tshavhase
 phedzi vhu vuhosi ha ha

K44/15

mme yanga. Ani kole
 lo vha li la Nuyi?
 Radzilani ani lo vha li
 la makhadji wa Muafhe
 ene Nyatema mubva Nyelele.

A kona uni shango fi
 a di amba uni ndi
 la Radzilani Nyatema, muvhuso
 u do vhana uni shango
 lau li vhuze. Evi: zwiwo
 Radzilani nga u valo
 ndo fanela uni ndi u
 iwalwa buguni ya Mahosi
 naa? Radzilani ani vhubusa
 ndi a iwalwa, na vhaiwe
 vhe ndi zj zwone Radzilani u
 ya iwalwa sha begu ya
 Mahosi mahosi. Radzilani a
 dovha ani hafhu na
 lone ndi ndoshe vhubosini
 kovhu a shi na muvathu
 a shi na Mukomanaa
 shi na khaladji.

K44/15

Bulala a mbo di iwala
 Radzilani buquni ya vukhosi
 na mainwe Malosi.

Mphphu nga tshifhinga tshenetshe
 ndi hone a tshi mbo di
 vhuva. Makhwa vha mbo
 di dhlia Mphphu vhe o
 fanwa. U sala ndi hone
 hu tshi mbo di sumwa
 vhashu he pfi i yani ni
 dhliele pharema zwigidi, ngangoho
 zwa mbo di dhlia. Zwigidi leyo
 Bulala o vha o vha pha.

Khashiki ni vho pfa hu
 tshi vho pfi zwino hu a
 shiwa. Hu tshi zwenezwo ni
 vho hu vho da
 #tabuvasi.

Zhidi Raphaelalani na
 Ratshitanga vha tuswa
 vha tsiswa #tshivhasa ndi nge
 vhe ni avali ni tshi

K44/15

thela
ni funa u shoma u dikhisa
tshikhase.

Uho tuwa Radzilani ari ndi
isa iwana wanga hone.
Muvhona we a vha a
tshi pfi Martins a ri
buvasi ndi yanga a shi
londe khosi ndi dhenisa
ane nda funa nda
pandela ane nda funa.

Muvhona uyo ndi hone
a tshi mbo di dhi
Maelula ari ive ndi a u
dhenisa hafha uyi u
vhona buvasi yanga.

Maelule ngangoko a mbo di
dhenisa nga iwaha wa 1919.

A ton shoma u nga
muvhweleli (foromane) muranga phanda
wa vha buvasi.

Radzilani a sinyuwa ari
nye ndi a lwa naci

hozu Maelule. Muthuma nyo a
mu imelela.

Nga nui o vha e murashu
wa Sinthumule a mho di
kokadja lila shango la vho
vha tshipista tsha Ha Sinthumule.
U swika na zwiwo u tsha di
honona na lo.

P Radzilani ndi ene
Nyatema wa vhuvaan.

Vhana shawe o di
vha kohlala vho zwiwo;
Manini ku na Mathide, Tshitavha
ku na Masindi, Tshidindane ku
na Mulondo, Mulondeni ku na
Johni. Maniwe a tshu o fava nga vhaiwe
Ndi one madzulele a
~~sho~~ vhoxi ya Vhulandji.

Kheo a tshi pfala.

End. 5. 338